

Tres poetes discrets

Quim Besora

Historiador

NASCUT D'UNA ANÈCDOTA I D'UNA CONVERSA informal, aquest article es justifica per la vinculació que en algun moment han mantingut amb el Centre de Lectura les persones a les quals se'ls ha demanat un poema. L'anècdota és a la sensació de sobte, acompanyada d'un somriure, que produeix la lectura d'un paràgraf de l'estudi que fa Magí Sunyer de la literatura reusenca, dins la Història General de Reus recentment publicada, on es cita Antoni Nomen (1953), Quim Besora (1956) i Francesc Xavier Vall (1962) com a poetes que no han publicat cap llibre. El resultat de la recaptat es reproduceix a continuació.

Quim Besora

Poètica

Molt lluny dels jocs d'adolescent, faig una mena d'escriptura de viatjant de comerç en un intent d'omplir hores buides i perdudes amb el tast agre-dolç de la melangia. Dins d'aquest exercici buscat i volgut d'escriure alguns versos, que crec que neix de la meua afeció de llegir poesia, la meua única obsessió és defugir de la construcció d'un "jo romàntic" –perquè no hi ha a hores d'ara pretensió que sigui més ridícula–. Fora d'això, quan escric, la resta se me'n fot: tant fa que no em serveixen, per extreure'n un sincer discurs surrealista, els meus somnis (els quals, com els de tothom suposo, consisteixen en un imatge precisa o en una situació nítida perdudes dins espais difuminats, per paisatges ambigus); ni em preocupa la meua propensió natural a ser retòricament descurat i maldestre en les formes... Al capdavall, són uns versos particulars, tancats en un calaix, que només molesten els amics.

Tardoral, amb nen damunt la bicicleta

*L'hora s'allargassa, parsimoniosa,
com l'ombra de la tija d'una atzavara.
Roman quiet i imperceptible en el camí assolellat
tot el tedi d'una tarda de diumenge,
ara tot just encetada.
Dins el pas estantís del temps
aquest airet suau, que amb prou feines és remor de
fulles seques
encara en inestable unió amb la branca;
aquest, buf que trenca breument l'escalfor d'un dia
clar,
no mou aquest terra polsós del viarany...
I el llunyà i silenciós refilar d'uns ocells tampoc avisa.
El meu fill, de sis anys, reclama a crits atenció,
mentre pedala amb la seva inaugurada destresa.
I tota la tarda, transmutada,
es clou en unes fulles que cauen als meus peus,
en un contrapunt a l'alegria d'un brivall en bicicleta...
El cel és net i la llum del moment és diàfana.*

*El revers de la mà rasca la superfície rugosa, aspra,
d'una tanca d'obra.*

La sang flueix i en ella cou la sal d'una llàgrima.

Antoni Nomen

Poètica

Vaig escriure algunes poesies al voltant dels trenta anys. Ara, al cap de vint anys, he provat de tornar-hi. Llavors assajava una mena de reflexió psicològica veient els paisatges com a correlat de la conducta humana, ara parlo sobre el paper de la persona al seu món i sobre la naturalesa de la mateixa poesia.

Els millors versos catalans em semblen els d'Ausiàs March, rotunds i suggerents. De vegades, m'agrada descobrir nous matisos als poemes de Carner, de Ferrater, de Comadira, i, de tant en tant, tornar a les reflexions i les paraules de molts altres poetes.

Crepuscle al vagó

*Una gavina vola
i el seu vol és un arc,
una corba fugaç
que pessiga amb el bec
el tel fangós de l'aigua
del reducte darrer
dels maresmes, colgats
sota enderrocs i terra.
Joncs i canyissos s'alcen
en ventall sobre crostes
de sal, ribets blanquíssims
a les basses quadrades.
Passa el tren a la vora,
a la vora també
del fred batec del mar.
El tren: un projectil.
Corbes, ventalls, quadrícules.
Ones d'incert origen,
vegetacions fràgils,
mars amargs, formes belles
desdibuixades, focs
que són cremalls al toc:
capsa de gestos. Entra
el tren en terra eixuta
i el vespre en el vagó
desert. La llum és tèrbola.
Quiets, els camps esperen
el pas d'aquest instant.
L'aire reté clarors
que fugiran de sobte.*

Impactes de bala a les parets

*Tapen la llum elefants adormits.
Xucla la mar les costes oblidades*

*i s'obren pas tenaçment les onades.
Pleguen els bars molt més tard que altres nits.
Monòlits bruts vomiten fel i crits.
Passen guineus disfressades de fades
i alça l'oblit cruels polseguerades.
Plouen estels que són estels ferits.
Posen parany i retallen camins.
Breguen altius tres o quatre escorpins
fins que mil rius desbordats els ofeguen.
Digues amor quines cases es pleguen,
digues si saps la finestra que es fon,
si sents plorar la llibertat del món.*

Francesc Xavier Vall.

Poètica

Em sap molt de greu no poder satisfer la gentil petició que, en nom de la Revista del Centre, m'ha formulat, amabilíssimament, Joaquim Besora. Encara que, en una de les comptades ocasions en què he conreat la poesia, vaig obtenir el premi Blas de Otero (el 1980, quan encara era un estudiant de secundària, que havia improvisat uns versos mentre esperava la Selectivitat), poc després, malgrat aquell generós reconeixement, vaig abandonar el conreu de la literatura dita "de creació", per diversos motius. Ni tan sols he guardat el mecanoscrit d'aquell poemari, respecte del qual ara em deuria sentir força allunyat, tot i que, segons recordo, el componien poemes producte de molt diverses lectures i compromesos amb la realitat, algun, d'altra banda, prou divertit (deliberadament). Suposo que, si a vegades matisaria o completaria escrits més recents (d'altra mena), em resultarien també força distants la majoria de textos de l'adolescència (vaig tenir l'humor de conrear, a més, l'assaig i la narrativa, en què vaig obtenir també diversos guardons, així com el teatre, i fins i tot em van designar director, nominal, d'una revista escolar la línia de la qual ja no compartia aleshores). Confio tenir altres ocasions per seguir col·laborant en aquesta publicació, de venerable tradició progressista, més adientment que si hi reproduís l'únic poema que m'ha quedat gravat íntegrament en la memòria (no sé si per gaire temps).

Q.B., tot pensant en algun poeta menor, perdut a les pàgines d'una antiga i polsosa antologia.

A Vicent Andrés Estellés. Als deu anys de la seva mort. En homenatge.

Vicent Andrés Estellés

Versos per a Jackeley. Obra Completa- 7

"Sèrie Els homenatges anònims"

Eliseu Climent Editor, 1982, pàgina 189.

"Textos escrits als murs de roma, a la mort del dictador, o llegits en actes celebrats a la molt amarga i rescatada memòria d'ovidi, que patí, exili, tenebres i mort."

i

la llibertat ha retornat als carrers de roma, plena
de banderes i de crits escrits als murs amb còlera
i amor. la llibertat ha retornat a roma, però tu no hi
ets,

oh fill august de roma, oh tu, memòria abolida.
erres encara per no se sap ben bé quin exili. ningú no
sap si ets mort o viu, per on vas, on ets. et recorde
aquest matí de lluminosa gràcia, en veure les banderes
als pals, les convocatòries escrites als murs.
oh caríssim. vares conèixer el més terrible, el més
injust dels exilis, l'arbitrarietat del cèsar. oh tu
la víctima d'un poder sanguinari i cruel. sols tenim ara
el teu record. avancem envers l'altar. fem les
ofrenes. jo sols duc a les mans el teu enyor, la teua fosca
confiança en la vida, un senyal de cendra al meu
[front.

ovidi, oh clar amic, l'amarg exiliat, mort durant l'exili.
enterre el teu nom, com una relíquia, als fona-
ments d'aquest edifici, d'aquest altar, d'aquesta hora
de banderes

lliures i de punys que viu roma. oh car, oh estimat
ovidi.

Vicent Andrés Estellés

Les pedres de l'àmfora. Obra Completa- 7

Eliseu Climent Editor, 1974, pàgina 57.

**Jo he amat els meus pares, he amat els meus ger-
[mans,**

**he amat la meua filla, he amat la meua dona,
he amat el meu ofici, he amat la meua casa,
he amat el meu carrer, com he amat el meu poble
i he amat la meua pàtria; he amat la meua vida,
he amat les gents anònimes, he amat totes les coses,
he pecat molt, Senyor, he sofert molt, Senyor.
He amat la Mort perquè ella m'ha fet amar molt
[més.**